

SPIS TREŚCI

OD AUTORA	5
PRZED FRANCJĄ	
Osobowość Francji	7
Początki	9
Galia celtycka	9
Galia rzymska	12
Wędrowni „barbarzyńców”	14
Galia merowińska	16
Spółczesność czasów merowińskich	18
Państwo Karolingów	21
I. OLIGARCHIA BARONÓW	
Strasburg i Verdun	27
Rozpad idei karolińskiej	29
Najazdy i ich następstwa	32
Sukces systemu lennego	36
Rywalizacje dynastyczne	38
Francja roku 987	41
Król i baronowie	42
Wielkie lenna Korony	44
Polityka pierwszych Kapetyngów	46
Warunki życia	48
Poddani	49
Ludzie wojujący	51
Kościół	53
Stan kultury	55
Początki zmian politycznych	58
Przemiany na wsi	61
Podniesienie się miast	63
Sukcesy i klęski Ludwika VII	66
Imperium andegaweńskie	68
Renesans XII wieku	70
II. HEGEMONIA KAPETYŃSKA	
Filip II August, budowniczy jedności	79
Koalicja antyfrancuska i Bouvines	81
Sytuacja wewnętrzna	83
Herezje XII wieku. Krucjata albigeńska	86
Śmierć Ludwika VIII i regencja	90

Międzynarodowa rola Francji	92
Wyprawy krzyżowe Ludwika IX	95
Monarchia Ludwika Świętego	96
Treści społeczne rządów Ludwika IX	99
Sytuacja społeczna XIII wieku	100
Nauka i kultura	106
Filip Śmiały: dalszy wzrost władzy króla	110
Zwycięstwa i klęski Filipa Pięknego	110
Spór z Bonifacym VIII. Sprawa templariuszy	112
Ostatni Kapetyngowie	115

III. WIEK KRYZYSU

Załamanie się równowagi gospodarczej	116
Społeczne skutki kryzysu ekonomicznego	118
Początki wojny stuletniej	119
Kryzys wewnętrzny 1356–1358	123
Pokój w Brétigny. Ostatnie lata Jana Dobrego	126
Karol V: odzyskiwanie strat	127
Drugie wydanie rozbitcia dzielnicowego. Początki wojny domowej	129
Wznowienie wojny stuletniej	133
Traktat w Troyes. Dwa królestwa Francji	134
Joanna d'Arc i ruch narodowy	138
Traktat w Arras. Koniec wojny stuletniej	140
Reformy Karola VII	143
Anarchia książęca	144
Ludwik XI: zwycięstwo Korony	146
Przemiany sytuacji społecznej	149
Życie kulturalne późnego średniowiecza	154

IV. ŚWIETNOŚĆ I NĘDZA FRANCJI RENESANSU

Francja u progu XVI wieku	159
Początki wojen włoskich	161
Ludwik XII, „ojciec ludu”	163
Sukcesy i klęski Franciszka I	165
Koniec włoskiego mirażu	169
Przewrót ekonomiczny	172
Miasto	176
Wieś	178
Francuzi na Oceanie	181
Kultura artystyczna	183
Przewrót intelektualny	184
Rewolucja religijna	190
Początek wojen religijnych	196
Noc świętego Bartłomieja	199
Polacy w obronie tolerancji religijnej	200
Publicystyka okresu wojen religijnych	202
Dalsze wojny domowe i rozkład władzy królewskiej	203
Uspokojenie	206
Polityka wewnętrzna Henryka IV	208
Sprawy zagraniczne	210

V. PAŃSTWO ABSOLUTNE

Społeczne podstawy absolutyzmu	212
Pomiędzy Henrykiem IV a kardynałem Richelieu	215
Polityka wewnętrzna kardynała Richelieu	217

Francja wobec wojny trzydziestoletniej	221
Tendencje rozwoju społecznego	223
Powstania ludowe przed Froną	227
Mazarini. Koniec wojny trzydziestoletniej	229
Frona	231
Ostatnie lata rządów Mazariniego	235
Religia i filozofia	236
Barok i klasycyzm	240
Rządy osobiste Ludwika XIV	242
Colbert: administracja i gospodarka	244
Policja i wojsko	247
Pierwsze wojny Ludwika XIV	249
Nietolerancja religijna	252
Konflikt z Ligą Augsburską. Hiszpańska wojna sukcesyjna	253
Ewolucja intelektualna	257
Klasycyzm upaństwowiony	258

VI. KRYZYS STAREGO PORZĄDKU

Regencja: próby zmian	263
Ekonomia, kolonie, system Lawa	266
Rządy kardynała Fleury	268
Dwór i rząd Ludwika XV	272
Wojna siedmioletnia	274
Schyłek rządów Ludwika XV. Klęska polityki reform	275
Francja XVIII wieku	278
Postęp ekonomiczny: rolnictwo	282
Postęp ekonomiczny: handel i przemysł	284
Ożywienie i kryzys	286
Stan pierwszy	289
Stan drugi	289
Stan trzeci: burżuazja	292
Stan trzeci: chłop	294
„Stan czwarty”	296
Oświecenie	298
Postęp nauki	301
Krytyka despotyzmu	303
Religia, moralność	306
Własność	307
Problem rewolucji	309
Orientacje estetyczne	310
Dyfuzja idei Oświecenia	311
Kultura ludowa	313

VII. WIELKA REWOLUCJA

Ostatnie próby reform	316
Wokół zwołania Stanów Generalnych	319
Spory o rewolucję	321
„Rewolucja adwokatów”	323
14 lipca 1789 i rewolucja municypalna	324
Wielka trwoga i noc 4 sierpnia	325
Deklaracja Praw. Nowa interwencja ludu	326
Rok 1790: rewolucja zwalnia tempo	329
Dorobek reformatorski Konstytuanty	333
Zaostrzenie konfliktów wewnętrznych	336
Rewolucja i Europa	337
Varennes i Pole Marsowe	338

Zgromadzenie Prawodawcze	339
Wojna z Austrią. Kampania wiosenna 1792 roku	340
Obalenie monarchii: 10 sierpnia	342
Pierwszy terror. Konwencja	344
Konflikty polityczne w Konwencji	345
Powstanie pierwszej koalicji	347
Powikłania wewnętrzne i klęski wojenne	348
Upadek żyrondy	349
Wojna domowa. Zwycięstwa koalicji	351
Dyktatura „górali”	352
Walki frakcyjne	356
Przewrót termidoriański	359
Rządy termidorianów	363
Pierwszy Dyrektoriat	366
Drugi Dyrektoriat. 18 brumaire’a roku VIII	370
Nowe społeczeństwo	374

VIII. PIERWSZE CESARSTWO

System Konsulatu	378
Sytuacja międzynarodowa. Pokój z Austrią i Anglią	383
„Republika powierzona cesarzowi Francuzów”	385
Formowanie się trzeciej koalicji	387
Kampania 1805 roku. Rozpad Rzeszy	388
Pogrom Prus. Pokój w Tylży	390
Początki niepowodzeń Napoleona: Hiszpania i Portugalia	393
Kampania 1809 roku	395
Wojna z Wielką Brytanią trwa	397
Sytuacja wewnętrzna	398
Wielkie Cesarstwo	401
Kampania rosyjska. Klęska Napoleona	403
Pierwsza restauracja. Sto dni	406

IX. 1815–1870 TRZY MONARCHIE, TRZY REWOLUCJE

Restauracja Bourbonów	409
„Trzy sławne dni”	414
Monarchia lipcowa wobec ruchu rewolucyjnego w Europie i Francji	417
Postęp kapitalizmu i jego społeczne następstwa	419
Rząd i opozycja. Problem reformy	424
Polityka zagraniczna i kolonialna	427
Polska emigracja we Francji	429
Życie intelektualne. Francuski romantyzm	431
Kryzys ekonomiczny i polityczny. Rewolucja lutowa	435
Początki Drugiej Republiki. Rewolucja czerwcową	437
Odpływ fali rewolucyjnej	443
Zamach stanu 2 grudnia 1851 roku. Drugie Cesarstwo	447
Ofensywa kapitalizmu. Ewolucja społeczna	450
Polityka wewnętrzna Drugiego Cesarstwa	457
Wojna krymska i włoska. Pierwsze koncesje liberalne	459
Polityka wahań	461
Ostatnie reformy. Wojna z Prusami i upadek Cesarstwa	463

X. TRZECIA REPUBLIKA

Organizacja obrony, tworzenie władzy	467
Komuna Paryska	469
Próby restauracji tronu. Konstytucja Republiki z 1875 roku	473

W	Francja przemysłowo-rolnicza. Jej społeczeństwo	476
	Orientacje i mechanizmy polityczne	485
W	Republika oportunistów	491
	Afera panamska i sprawa Dreyfusa	494
U	Republika radykałów. Zbrojny pokój	497
	Ewolucja mentalności i obyczajów 1850–1914	500
	Literatura i sztuka	504
W	Pierwsza wojna światowa i jej następstwa	510
	Traktat wersalski. Sukcesy prawicy	515
	Francja a niepodległa Polska	517
	Sytuacja wewnętrzna. Problem niemiecki	519
	Kartel lewicy i powrót sił prawicowych	521
	Wielki kryzys	524
T	Front Ludowy	529
	Droga do wojny	533
	Spółeczeństwo francuskie w przededniu drugiej wojny światowej	535
	Awangarda i kultura masowa Francji międzywojennej	536
	„Dziwna wojna”. Klęska i upadek Trzeciej Republiki	541

XI. FRANCJA W LATACH WOJNY 1940–1945. CZWARTA REPUBLIKA

	„Rewolucja narodowa”	545
	Wolna Francja i Ruch Oporu	548
	Rządy generała de Gaulle’a 1944–1946	552
	Konstytucja Czwartej Republiki. Zwrot na prawo	559
	Rządy „trzeciej siły”. Zimna wojna i bitwy klasowe	562
	Dalsze przesunięcie na prawo	565
	Próba politycznego zwrotu	568
	Wojna algijska. Upadek Czwartej Republiki	572

XII. PIĄTA REPUBLIKA 1958–1997

	Instytucje i mechanizmy polityczne Piątej Republiki	576
	Polityka „wielkości Francji”	579
	Postęp ekonomiczny, zacofanie społeczne. Maj 1968 roku	583
	Pięciolecie Georges’a Pompidou	587
	Liberalna republika Giscarda d’Estaing	590
	Rządy socjalistów	595
	Powrót prawicy. „Kohabitacja” i kolejne rządy socjalistów	599
	Triumf i klęska prawicy	605
	Francja wobec nowego ładu w świecie	608

XIII. SPOŁECZEŃSTWO FRANCUSKIE DRUGIEJ POŁOWY XX WIEKU

	Demografia, ekonomia, struktury społeczne	612
	Stan kultury duchowej	620
	U progu XXI wieku	626
	WSKAZÓWKI BIBLIOGRAFICZNE	629
	TABLICE GENEALOGICZNE	631
	PREZYDENCI REPUBLIKI FRANCUSKIEJ	637
	INDEKS NAZWISK	638
	SPIS MAP	668